

BİR PROPOGANDA PROJESİ OLARAK TANER AKÇAM

Aslan Yavuz ŞİR

Analist

Ermeni soykırım iddiaları kavramı günümüzde uluslararası alanda Türkiye'ye karşı yürütülen propagandayı tanımlamak için yetersiz kalmaktadır. Hem Ermeni diasporaları buldukları ülkelerde, hem de Ermenistan uluslararası alanda sistematik ve uzun vadeli çalışmalar yürütmektedir. Bu çalışmalarının odak noktasını Ermeni söylemi dışında kalan tüm fikir ve girişimlerin baskı altına alınması ve engellenmesi teşkil etmektedir. Ermenilerce yürütülen propaganda ve baskının daha etkin olduğuna dair yanlış bir kanaat dahi ortaya çıkmıştır. Halbuki Ermeniler bu propaganda çalışmalarında nitelikten ziyade niceliği öne çıkarmakta ve bilhassa bu sebeple farklı görüşler öne sürenlerle ile karşı karşıya gelmek veya diyaloga girmekten kaçınmaktadırlar.

Türk-Ermeni ilişkilerinin tarihsel yönüne ilişkin olarak tarihçiler, özellikle 19ncü yüzyıl sonlarından itibaren sistematik bir şekilde patlak veren Ermeni isyanlarından günümüze Türkler ve Ermeniler arasındaki ilişkilere dair çok sayıda çalışma ortaya koymuşlardır. Bu çalışmalarda sayı olarak Ermeni anlatısına yakın görüşlerin egemen olduğu açıkça görülmektedir. Ancak aksi yöndeki bilimsel çalışmalar göstermiştir ki Ermeni savlarının bilimsel temeli ya çok zayıf ya da tartışmalıdır. Nitekim, Ermenilerin Osmanlı devletinin dağılması sürecindeki rolü ve isyanlarına ilişkin bu tartışmalar halen sürmektedir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken nokta, Taner Akçam örneğinde görüldüğü gibi, Ermeni propagandasının bir ayağını teşkil eden tarih çalışmalarının niteliksel açıdan ne kadar tartışmalı oldukları gerçeğidir. Ermeni savını öne süren çalışmaların önemli bir çoğunluğu açıkça akademik ve etik açıdan tartışmalıdır ve tahrifatlarla doludur. Tüm bunlara en iyi örnek, Taner Akçam'dır.

Taner Akçam tarih ihtisası yapmış birisi değildir. Sosyoloji eğitimi görmüştür. Türkiye'deki üniversitelerde tarih bölümlerinde Osmanlı-Türk tarihi çalışan tüm araştırmacılar Osmanlı ve Başbakanlık arşivlerinde çalışabilmek için çok ciddi öğrenim sürecinden geçmektedir. Akçam bu eğitimi almamıştır. Akçam Osmanlıca ve eski Türkçe belgeleri okuyamadığını itiraf etmektedir. Buna rağmen kitapları kendisinin ortaya çıkardığını iddia ettiği belgeler ile doludur. Akçamın bu arşiv belgelerini bir tarihçi dikkati ve bilgisi ile çalışamaz oluşu, bu belgeleri arşivde bulamayacağı gerçeği de göz önünden bulundurulduğunda önemli bir metodolojik sorundur. Ne var ki şaşırtıcı bir şekilde kitapları Türkiye'de ve yurtdışında yayınlamakta, hatta bu çalışmalar sayesinde ödül dahi alabilmektedir. Oysa Akçamın şimdiye kadar yaptığı çalışmalar incelendiğinde, Ermeni söylemini öne çıkaran ve hatta

yakın tarihte birçoğunun açık ve kesin bir şekilde geçersiz kılınmış iddiaları dahi tekrar canlandırma amacı taşıyan tartışmalı yayınlar oldukları açıkça görülmektedir. Akçamın yeni yayınlanan kitabında Talat Paşaya atfedilen ve daha önce kesin bir şekilde sahte oldukları kanıtlanan telgraflar ile ilgili çalışması da böyledir. Bu telgraflar, Ermeni savlarını savunanların nasıl bu iddialarını destekleyecek belgeleri yoktan var edebildikleri ve var olanları da tahrif etiklerinin en açık örneğidir. Akçamın yeni yayınlanan kitabı, sahte oldukları kanıtlanmış ve bu olgu Akçamın en büyük destekçisi Dadrian tarafından dahi reddedilmemiş olduğu halde, hala bu belgelerin gerçek olduklarını öne sürebilmektedir.

Akçamın akademik yetersizliği ve tarafgirliği, ortaya koyduğu diğer ürünlerin de akademik metodoloji ve tutarlılıktan uzak olması sonucunu doğurmuştur.[1] Aralarında Ermeni savlarına yakın duranlar da dahil olmak üzere birçok tarihçi (Erman Şahin, Ferudun Ata, Hakan Erdem, Hakan Yavuz, Hilmar Kaiser, Fuat Dünder, Jeremy Salt, Kemal Çiçek, Michael M. Gunter, Sean McMeekin, Taha Akyol, Yücel Güçlü, Yusuf Halaçoğlu vb.) Akçamın kitaplarının tarihsel yöntem açısından uygunsuz, tahrifat içeren ve tek yanlı olduğu konusunda hemfikirdir.

Ancak burada asıl önemli olan Akçamın bu yetersizliğine ve yaptığı tahriflere rağmen nasıl olup da adı bu kadar duyulan, kitapları her yerde basılan bir şahsa dönüşmüş olmasıdır.

Tarafsız bir akademisyenin Ermenilerce bu derece desteklenmesi, akademik ve objektif çalışma ile mümkün değildir. Bunu yapan birçok akademisyen dünyanın dört bir yanında tacize uğramakta, hatta tehditler almaktadır.[2] Ermeniler soykırım savını reddedenleri mahkûm ettirme girişimlerine, her türlü akademik tartışmaya ket vurma, engelleme, taciz ve tehditlerine hala devam etmektedir.[3]

Şu açıktır ki Akçam gerçek bir tarihçi ve objektif bir araştırmacı olsa idi zaten Ermenilerce bu kadar desteklenen ve teşvik edilen bir isim olamazdı. Açıkçası Akçam Ermeni savlarını destekleyenlerin ortaya koydukları propaganda projesinin bir parçası olarak görmek mümkündür. Akçamın çalışmalarını yayınlayan ciddi yayınevlerinin, Taner Akçam adlı bu propaganda projesinin Türk-Ermeni ilişkilerinin geleceğine faydadan ziyade zarar getirdiğini görmelidir. Geçtiğimiz yüzyıl boyunca kaynağı belirsiz ve tartışmalı metinlere dayandırılan ve radikallerce ayakta tutulan bir söylemi sürdüren Akçam gibi kişilerin Türk-Ermeni ilişkilerine katkısı olmamıştır ve olmayacaktır. Tam aksine, bu gibi kişilerin çalışmalarına verilen desteğin, tarihsel gerçekliğe değil, adeta dinsel bir dogmayı saplantılı bir şekilde savunmak ve hakim kılmaktan öte bir hizmeti olmadığı görülmelidir. Tarih çalışmaları bilimsel metodlarla yürütülmelidir. Bilim insanı öncelikle her tezin çürütülebileceği varsayımından hareket etmelidir. Oysa ki Akçam, bilimsel metodolojinin bu en önemli ilkesini hiçe saymaktadır. Kendi çalışmalarındaki apaçık tahrifata ve hatalara cevap vermemekte, aksi görüşler öne sürenlere inkarcı yaftası ile saldırmaktadır.

2015in ardından Türkler ve Ermeniler artık geçmişe ait olan bu söylem ve şahısların etkisinden kurtulmalıdır. Bu kişiler ve söylemler ne hakikatin ortaya çıkarılmasına hizmet etmekte ne de her iki toplumun geleceği için bir çözüm yolu sunabilmektedir. Bu aynı zamanda, Ermenilerin geleceğe dair algılarını ve hakikat arayışlarına da zarar vermektedir.

[1] Erman Şahinin Taner Akçamın çalışmalarında yaptığı tahrifatları açıkça gözler önüne seren makaleleri için bkz: Şahin, Erman (2000) Review Essay: The Armenian Question *Middle East Policy*, Vol. XVII, No. 1, Spring 2010, 144-157; Şahin, Erman (2008) Review Essay: A Scrutiny of Akçam's Version of History and the Armenian Genocide, *Journal of Muslim Minority Affairs*, 28:2, 303 □ 319; Ayrıca bkz. Maxime Gauin (2015): Proving a Crime against Humanity?, *Journal of Muslim Minority Affairs*, 1-17

[2] Pulat Tacar, Ermenilerin Soykırımı Savını Yadsıyanları Cezalandırmak veya Türkiyeden Tazminat Almak İçin Yaptıkları Yargı Mücadeleleri, *Ermeni Araştırmaları*, No 46, Aralık 2013.

[3] Eugene Volokh Student Group At Cal State Northridge Boasts Of Shutting Down Speech By Award-Winning Scholar *Washington Post*, 15 November 2016

Yazar Hakkında :

Aslan Yavuz Şir AVİM'de Kıdemli Analist olarak çalışmaktadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde Uluslararası İlişkiler alanında doktora adayıdır. Türk-Ermeni ilişkileri, Ermenistan siyaseti, Orta Asya ve Kafkasya alanlarında çalışmalar yapmaktadır.

Atıfta bulunmak için: ŞİR, Aslan Yavuz. 2026. "BİR PROPOGANDA PROJESİ OLARAK TANER AKÇAM." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 65. Kasım 23. Erişim Nisan 30, 2026. <https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/BIR-PROPOGANDA-PROJESI-OLARAK-TANER-AKCAM>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr

<https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır